

# L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES DE VARIES SOCIETATS DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número.....	0'05	cèn.ª pta.
A domicili. Es trimestre.....	0'65	»
Un any.....	2'60	»
Per dotzenes.....	0'45	»
Num.ª atrassats des 2.ª tom....	0'06	»
Id. id. des 1.ª tom....	0'07	»

SONARÀ CADA DISSAPTE COM HA SONAT FINS ARA  
SI TÉ VENT Á SA FLAUTA.

ADMINISTRACIÓ: CADENA DE CORT, N.º 11.

Fòra Palma. Dins Mallorca.	3 mesos....	0'85
	1 any.....	3'25
Dins Espanya....	3 mesos....	1'00
	1 any.....	3'50
A Ultramar y s' Estrangé..	3 mesos....	1'00
	1 any.....	5'50

## S'HERMITÀ MELSÌON.

(ACABAMENT.)

Passat un quart d' hora, s' hermità reprengué sa conversa, després de mirá altre volta al cassadó qu' estava cap baix y amb son front plé de tempestuosos pensaments.

—Escòltau encara un poquet més; (li va di.) Vos sou casat. Aquella hermosa simpatía anomenada *Amor*, que Deu havia eucèsa dins vostron còr envers de persones més modestes y més humills que vos, però també més senzilles, candoroses y pures; fonch per vos sempre apagada y sacrificada per no desbaratá els alts projectes d' els vostros pares, que desitjosos de conservá sa preponderancia y vana distinció de la casa, vos proporcionaren per espòsa una atlota jove, pubilla y rica sobretot; atlota educada com vos mateix, que no sentia gens d' amor per vos y per—quí vos tampoch sentiau aquella inclinació natural que Deu sembla sempre dins los còrs creats un per s' altre. Ella consentí en festeljarvos, per amor pròpi, p' es gran partit que feya; y vos la volguereu per sa seua riquesa y ses seues possessions.

Vos casareu, foreu felises un mes, y passada sa lluna de mèl, vos cansareu de fingir amor à sa vostra espòsa, li escatimareu ses pròves d' atenció que li eran degudes per donarles amb gran abundancia à ses riqueses y terres que tenia. Per atendre à ses millores que reclamavan sos bens, la deixareu casi abandonada; ¿y que succehí? Succehí que ella, que no tenia res de beneyta, conegué sa vostra indiferència, y vé que no havia trobat dins son nòu estat aquell amor que tant li ponderavau de fàdri, y qu' era lo únich que l' alhagava, lo únich qu' ella esperansava per essé felis.

Veient sa pòbre atlota que miravau com à mes vostres que séues ses finques que tenia, y que no feyau cas d' ella que n' era sa senhora d' elles, comensá à plorá en secret sa seua desgracia; y si no haguessen mediats infants abans

de cumplí es primé any de matrimoni, que ompliren venturosament amb l' amor de mare aquell buyd del amor del espòs, hauria estat de teme per part d' ella s' ecsecució d' una terrible venjansa.

No obstant d' axò ferida en sa part més viva, vos retirá es séu cariño y sa seua intimidat y per temps que pas, no vos perdonará jamay s' humillació que li fereu sofrí després, postergantla à una dòna qualsevòl que enamorada de sa vostra bossa y amb fingits alhagos va lográ inspirarvos un amor sensual, un amor adúltero, un amor criminal devant els homos, devant es Jutge de la Eterna Veritat.

¡Oh, sí! aquest amor desordenat, per bé qu' el rodetjasseu de fosca y de misteri, per més qu' el tenguésseu secret y desconegut de tothom, vos costá sustos, enfados, y malalties; y vos costá també moltes riqueses en regalos y doblés.

Pensavau trobá per aquest camí esbarriat, sa ventura qu' havia cercada y no trobada dins un matrimoni de conveniència, mes ¡ay, qu' heu anat d' errat! Ara llamentau sa vostra desgracia y com no podeu fé confiansa d' una espòsa, dolsa companera del marit; secretament plorau de vegades sa vostra mala sort; més no deixau per axò d' aparentá à tothom un geni alegre, com reclama sa Societat, y una tranquilat aparentament envidiable; y per milló demostrá que sou ditxós y ferho creure à tothom, vos presentau tranquil devant el mon, en es paseitx, en es Teatro y en tótes ses numeroses reunions ahont heu de concorre. ¡Ay!... aquest fingiment tan repetit, tan continuat, vos cansa; y per trobá una mica de tranquilat d' esperit preniu s' escopeta al còll y vos n' anau totsolet à cassá, sense un criat, sense un amich, per podé está una estona en més entera llibertat.

Aquí s' hermità torná callá, y es cassadó qu' observava que lo que li deya aquell vey moribund era sa relació exacte de tot lo que li passava, y que vey publicats per éll sos més fondos y secrets pensaments, callava anonadat per la Veritat.

S' hermità fé un altre esfors y seguí diguent:

—Quant tornau à ca-vostra à s' hora-baixa, ses parets vos canen demunt y fogiu à passá sa vellada dins un café; y allà beveu, y allà jugau; y allà, si perdeu, procurau pagá totluna els deutes contrèts per sa vostra mala fortuna. Per gròssa que sia sa pèrdua, cumpliu ses regles des joch, de satisfé lo perdut dins vint y quatre hores, per no aventurá s' honra y es crèdit que teniu entre els jugadós; quant un pòbre pare de families fa sis anys ó més que va à ca-vostre perque li pagueu un conta de feyna que vos ha feta, amb bestrètes posades; obligat per sa misèria, y aliment que li demanan sa dona y sos infants; y vos el passau en paraules y d' en demá en demá li feys pèrdre ses passes, després qu' ha perdut per servirvos el suhor des séu front y es fruyt des séu trabay.

Procurau treurerlovós de devant amb bons mòdos y bones paraules, valgut d' aquesta superioritat ficicia que vos heu donada demunt els altres, y de s' orgull desmesurat que vos rodetja; orgull germá pròpi d' el egoisme, y batiat avuy en dia amb ses pomposes paraules de caracte y dignidat.

Passa p' es costat vostro una persona coneguda y amiga antiga, y vos saluda de sa manera més sentida y cordial. Vos que sabeu qu' es pòbre y desvalguda li tornau es saludo amb sa major indiferència y fredor, ferint es séu bòn afecte amb so més desfressat desprèci. ¡Ay! Tal volta aquesta persona pobre y modesta té més títols que vos à sa consideració y distinció d' el mon, p' els séus talents ó per ses séues virtuts... ¿Sabeu vos si sa seua ànima pesa més devant Deu que tótes ses vostres riqueses, títols y distincions?

¡Ay! Y tot quant vos dich pren un color més alt de punt en es moment en que pujau dins un carruatge pròpi, engalanat de lo més bé per demostrá lo elevat de vostra posició. Llavonses, com qu' els cavalls que vos rossegan y es cotxé que vos mēna y sa llibrèa que vos segueix, sían sa més segura salvaguardia per llegalitzar sa vostra arro-



gancia, egoisme y superioritat, y per disculpar els desprècis y tropellies comeses envers d'els altres homos que van à peu.

Es cassadó estava de lo més conmut y una llàgrima corria per demunt sa séua galta, veient sa valentia amb qu' aquell vey respectable li destapava es vél de sa séua vida. S' hermità no deixava d'estreñe sa séua má y de mirarló amb uys esmortehits, cada vegada que s'aturava de parlar per prendre alè. Sa séua vida s'anava apagant per graus, axí com anava també desvaneixquentsè sa tempestat de sa muntaña, y à mesura que se feya més gròssa sa conmutió profunda des còr des cassadó.

—S' hora de sa méua mòrt s'acòsta, (reprengué s' hermità). Tranquil esper qu' arripia. Devant Deu me presentaré plè de confiansa amb sa séua misericòrdia infinita y Suma Bondat, pera que 'm judich y me concedeixca la eterna vida que tant desitx. Cap honra ni cap fama dech à ningú. Cap doblé ni cap còsa tènch mal adquirida de ningú. Cap flòr de puresa é inocència he despujada en es jardí de la Terra. Esper per lo mateix que no 'm judicarà amb sa severitat que vos judicaria à vos si ara haguesseu d'acompañarme à sa séua presència.

Creysmè. Abans de qu' arrib sa vostra derrera hora desfeys es mal qu' heu fet, maldement vos còst el ser tengut p' els altres homos com un no-res. Remediau en lo possible ses funestes conseqüències de la vida de seducció que heu duyta en aquest mon y socorreu amb bens y amb consideracions ses vòstres víctimes y sos deshonrats infants.

Tornau ses finques que teniu mal adquirides, que goñareu amb empenos y regalos, y despreniuvos d' aquelles riqueses qu' amb males arts les vos fereu vòstres, donantles à sos vertaders àmos y pagant tots els deutes, amb interessos dañs y perjudicis; encara que vos quedeu tan pòbre com jo mateix.

Pensau que Deu es Etern y Tot-poderós. Que la Suma Veritat, qu' es Ell, es una y eterna, que la Suma Justicia, que també es Ell, es també una y eterna; y que en la sucesió d' els fets de sa séua Creació, tot está previst, tot está pensat, y no pòt quedá rès en là, ni cap conta corrent que no qued saldat prest ó tart.

Sa veu de s' hermità se va aná enfosquint. Ses séues paraules ja no se dirigiren més al cassadó. Anavan totes à Deu amb qui pareixia parlar amb intimidat.

Mitx quart després ja no 'l sentiren pús. Havía acabat d'alená, y encara que fos mòrt no ho pareixia, perque sa séua cara estava animada d' una expresió de satisfacció, somrienta sa boca, com si dormís y somiás escenes de dit-xa gran.

Els altres hermitans ploravan, y es cassadó veient es Sòl brillant altre vegada demunt s' entrellum de la Terra, sortí y s' en aná à la volta de ca-séua, sense despará cap pich s' escopeta que duya.

¿Que passá desde aquell día dins es còr y dins sa casa d' aquell cassadó? No ho sé. Si heu sabés vos ho contaría. Sols sé qu' alguns anys després, anava vestit de penitència, habitava una còva pròp de s' Ermita d' aquella muntaña, y no tenia més llit ahont jaure que s' estorinet ahont havia badayat anys abans s' hermità Melsiòn.

PEP D' AUBEÑA.

## ANAGREONTICA.

No' m doneu flòrs que creixquen  
Al mitx de ses espines  
Com ses hermoses ròses  
Duytes d' Alexandria.

No' m doneu flòrs ufanes  
Qu' amb fems tan sòls se crían  
Com ses pintades dalias  
Jasmins y clavellines.

No' m doneu flòrs que à fòrsa  
De guardarles dins vidres  
Trèuen colors hermosos  
Com ses camèlies riques.

Vuy una flòr qu' encara  
Que neixca en terra prima  
No deix de ferse veure  
De hòns colors guarnida.

Vuy una flòr que exhali  
Perfums de ses més fines,  
En que visca amagada  
Per l' ombra de sa ausina.

Vuy una flòr modesta  
Qu' amb llum y oratge visca  
Demunt ses fredes peñes  
Gosant del Cèl la vista.

Qu' aspir s' embat alegre  
S' embat que dona vida,  
Y alab amb sos aromes  
El Sòl de sa alegría.

Que fassa fruyts sabrosos,  
De nóves flòrs la vida,  
Vuy una flò ignorada;  
Vuy una flò senzilla.

Tan sòls de Deu cuydada  
Perque ningú la mira,  
Com la violeta dolça  
Que mòr dins la garriga.

POQUET Y CLARET.

## QUEDA ESPANTAT

COM ES BLAT DE L' ANY TRETZE.

Proverbial frase d' es nòstro dialècte es es refran *Romangué espantat com es blat de l' any tretze*; però molts d' els que l' usan ignoran es seu origen històrich y à ne quina centúria perteneix aquest any d' infausta memòria, en qu' un inesperat contratemps va destruhí per complet s' esperança d' els nòstros pagesos.

Sa falta d' aygos à sa nòstra illa, es una desgracia que molt sovint esperimentám y que no méns se deixava senti en els sigles passats en que sa major part d' es camps eran espessos boschs, quedant per lo tant molt reduhits els terrenos cultivats.

Testimòni de lo que deym més amunt, son ses sequies d' els anys qu' insertám à continuació, que foren ses més notables y gròsses dins cada sigle.

Sigle XIV:—Desde l' any 1394 à 1399. Total, 6 anys de sequia contínua.

Sigle XV:—Ses d' els anys 1400 à 1404; 1413 y 1418. Total, 7 anys.

Sigle XVI:—Ses d' els anys 1503, 1507, 1561, 1562, 1592. Total, 5.

Sigle XVII:—Ses d' els anys 1605, 1608, 1612, 1613, 1618, 1622, 1627, 1628, 1631, 1649, 1657, 1659, 1661, 1674, 1690. Total, 17.

Sigle XVIII:—Ses d' els anys 1715, 1722, 1723, 1749, 1750. Total, 5.

Sigle XIX:—Ses d' els anys 1812, 1847, 1849, 1879. Total, 4.

Sa de l' any 1613 va essè sens dupta una de ses més marcades. Durant es mes de Jané, el Cèl va está molt ennigulat, però no va ploure fins à principis de Febré, sinó lo necessari, lo bastant per fé reverdí els camps y doná esperances à n' els pagesos de recobrá en part lo perdut els anys passats y principalment s' anteriori.

Però com si sa maldició de Deu, pesás demunt aquest pòble desgraciát, d' im provist bufá à n' es mes de Maix, quant estava s' espiga des blat per madurá, un vent xalòch que li porèm dí pestilent per ses conseqüències que tengué, que no solament cremá y secá quantes herbes trobá verdes (y per consiguent els blats) sinó que deixá envenades ses pòques espigues qu' es pogueren aprofitá.

A conseqüència d' essè dolent es poch blat qu' es cobí, se desrollaren malalties de caracte epidèmich que contagiavan infaliblement an' els que manjavan de dit blat y à ses malalties s' hi afagí sa fam, y fam tal, que segons es cronista Alemany, ses persones més acomodades havían d' alimentarsè de garròves, ses que no porían tant se contentavan amb sos piñòls d' aquestes bollits amb aygo, y els pòbres ó molts d' ells, únicament d' herbes d' es camp



mentres n'hi va havè, axí es que després de passada sa calamitat, ses terres immediates à ses poblacions y fins còsa d'una llego al redó estavan tant palades y seques com si hey hagués passat una plaga de llagosts ó s'haguessen preparades per éras.

Molts creguent salvarsè, intentaren abandoná sa séua pátria, però desgraciadament poch heu conseguiren, perquè uns moriren à la már defensantsè des pirates berberischs qu'en aquell temps n'hi havia molts, y els altres caygueren catus sense esperansa de podè ser rescatats.

A devés mitjan Juny, calculada ja sa cohita de s'Illa, el Gran y General Consey considerá qu'era necessari dú de s'estrangé de 200 à 225 mil corterades de blat per porè atendre à n'es consum ordinari. «*Suma tant notable, »deyan, que no hey ha memoria d'homens qu'hajen vista en Mallorca tant »gran falta..... porque si bé la terra »de Mallorca de naturalese es poc »fructificant, majorment en sorments, »la necessitat ordinari es de 70 à 80 mil »quarteras.»*

Tres fets mos recòrda aquesta calamitat, y s'any en que succehí.

1.<sup>er</sup> S'origen des ditxo populá encara avuy en día, qu'indicam à n'es principi d'aquest articlet y que se refereix à s'any.

2.<sup>on</sup> Un altre ditxo que també se conserva encara y que s'aplica à alguna còsa inesperada, com succehí à sa cohita dins es mes de Maix y axí deym: «*No fasses maix!*» «*¡J'has fèt maix!*»

Y 3.<sup>er</sup> Un miracle que s'atribuix à n'el Sant-Cristo de la Mercè, per cuya mediació, segons sa pía creència, entraren à n'aquest pòrt de Palma providencialment varios barcos amb dos-centes mil corteras de blat qu'era precisament sa cantidat qu'es necessitava per passá fins à sa nòva cohita.

PIF.

## XEREMIADES.

Hem rebut es *Bolletí de s'Acadèmia Comercial*, lo cual agrahim tornantli sa nostra visita, y desitjantli tota casta de prosperidats.

\*\*\*

Fa molt de temps que L'IGNORANCIA va doná avis de que enguañy (1884, dia 8 de Decembre) cumplirian 19 sigles cabals que Nostra Señora havia estat Concebuda sens mácula de pecat original; y qu'aquest any era es primer, d'els denò centenaris passats, en que dita *Concepció* era ja un dogma de fe per tots els catòlichs. Per lo mateix aconsejavam à n'els mallorquins que fa tants de sigles que la tenen per Pa-

trona que celebrassen sa fésta d'aquest centenari.

Ningú'n fé cas de lo que diguerem; ¡Ja se vé, era còsa que sortia de boques ignorants... y bram d'ase no puja al Cèl!

Després vérem que molts de periòdichs anunciavan que l'any qui vé, el 1885, farà *dos mil* anys que va neixe la Mare de Deu y demanavan sa celebració d'aquest centenari, donant mes importàcia à n'el Naixement de la Verge María qu'à la séua Inmaculada Concepció. Nòltros quant lletgirem per primera vegada aquest desbarat mos ne riguerem porque may hem sentit à dí que quant María Santíssima va parí el miñonet Jesús dins la còva de Betlèm tengués s'edat de 115 anys.

Vejent, emperò, que tots els periòdichs qu'han parlat d'aquest centenari estavan acordes amb axò des *dos mil* anys, comensarem à pensá que s'ignorancia nostra era més gròssa que no mos feyam contes, y mos posarem muts per no embrulá mes sa patent.

Derrerament hem vist que *L'Ancora*, qu'es el periòdich mes autorisat y competent de tots els periòdichs en matèria de còses de l'Iglesia, mos diu y confirma que l'any qui vé farà *dos mil* anys que va neixe la Mare de Deu, y que será es séu segon *milenari*. Aquí, sí, que nòltros hem pogut coneixe y midá quants de punts calava la nostra ignorancia, porque axò d'equivocarnos de cents anys es una falta de ses mes garrafals. Ara comprenem sa raho d'es porque ningú fé cas de nòltros quant varem dí qu'enguañy feya *denò* sigles qu'havia succehit sa *Inmaculada Concepció de María*.

¡Y nòltros que creyam tocá amb un dit al Cèl, quant donavam tan erronea nòva! ¡Oh, ignorancia nostra, y qu'ets d'atrevida! Per lo mateix, encara que tart, confessám que som uns ases, y prometem d'avuy envant, per remediá sa nostra falta, en lloch de escriure sa fetxa present de 1884 posá sa de 1984 porque d'aquí setze anys puga essè l'any 2000, única manera de que l'any qui vé puga fé 2000 anys que va neixe la Santíssima Verge María; qu'es lo que diuen tots els periòdichs.

\*\*\*

Es vent desastrós de s'altre setmana va coroná es cim més alt de s'om que hey ha al costat d'es Teatro, arbre notable per ses séues dimensions encara que sa séua edat no arripia à mitx sigle.

Tenia abans d'altaria 36 metros ó sían uns 180 pams mallorquins.

Sa séua sòca té à un metro d'altaria sa circumferència de 3.40 metros ó sían 17 pams.

\*\*\*

Ses ensaymades, que com sap tothom son fies de Mallorca, y una especiali-

tat de sa nòstra illa, van prenguent carta de naturalesa per dins tota España.

Barcelona va essè sa primera ciutat estèrna, qu'en va fé devés l'any 1836.

A Madrit les comensaren à coneixe devés l'any 1847.

Y després, à poch à poch, s'han anades establint per ses demés ciutats principals d'España.

Ara derrerament veym p'els periòdichs de la Rioja qu'aquesta casta de que-muyá acaba de prendre carta de naturalesa dins sa Ciutat de *Haro*, y que les venen à sis cèntims de pesseta cadascuna.

Desd'ara asegurám que per aquest preu no pòden essè massa bones.

\*\*\*

Hem rebut com à camvi es periòdich *La Voz Pública*, revista d'Ajuntaments, Ferro-carrils, agricultura, literatura, y ciències; que se publica à Madrit (*Meson de Paredes*, 23) p'es preu d'una pesseta mensual.

Es una revista notable p'es gran cúmulo de noticies d'interés que publica.

\*\*\*

S'esposició de Pintures de Madrit está ubèrta ja, y encara qu'els grans mestres ó pintós de més fama no hey hajan enviat res, no per axò desmereix cap mica es séu tot. Se citan com à òbres notables un cuadro titulat *Exposiariario* y sa conversió de *San Francisco de Borja*. Es pintós més llahits son En Luna, Barbudo, Muñoz, Moreno, Echena, Casado, Martinez y Hernandez.

¿Y els pintós mallorquins? No n'anomenan cap; y axò que no mos ne faltan de bons. Posaria messions que no hey han enviat res.

## CORRESPONDENCIA.

Señó Directó de L'IGNORANCIA:

MOLT SEÑOR MEU Y AMICH: Com ignorant de tres sòles que som, y creguent qu'estará content de ses noticies que sobre sa fira de Manacor, celebrada diumenge passat li vaitx à dá, li suplich qu'inserti sa present carta en es nòstro estimat periòdich que vostè tan dignament dirigeix.

Amb so séu permís vaitx à comensá: Dissapte passat decapvespre à les deu, després d'haverme omplit be sa panxeta (perque barca sense lastre té perill de trabucá) vaitx partí *daxo*, *daxo*, p'es carré de Sant Miquèl cap à n'es carril. Arrib à s'Estació, fas coua per podè prendre sa *tarqueta*, y passant cinch minuts de penes, sofrint sempentes y trapitjades à la fi puch prendre-la y aficarmè dins un cotxo de segona, d'aquells qu'hey passa tant s'orange, y d'aquells qu'es sòl hey tòca de lo milló; ja colocat entre una pagesa gròssa y un señó de mitjes tayas que prenía d'en tant en tant tabach de pols, tòcan sa campana, es *jefe* d'estació fa seña amb so *pito* y es carril parteix. P'es camí res succehí de notable si s'esceptúa ses incomodidats que'm daren es señó de ses uye-



res blaves que continuament estava fent *etxems* (efecte d'es tabach de pòls que prenía, segons deya éll, per descarregar-se es cap), y omplía a tota sa gent des departament ahont estava, de perdigons llamicosos, y ses remanades d'anques de sa madòna grassa que parexia que no podia sèure de cap mòdo. A la fi a les quatre y mitja des capvespre arribarem a n'es pòble més gran é important de Mallorca ó sia Manacor.

Devall des *tren*, don sa *traqueta*, y ja li he estret cap a can Femenia, passant per davant sa gran fàbrica d'alcohòls y anissats, per baix sa vòlta des Convent y per sa plassa de sa Bassa. En aquest derré punt y carrés veynats, igualment qu' a sa plassa de darrera l'Iglesia, s'hi veyja ja molta animació de *puestos* ambulants preparants per fé es séu negòci sa diada si-guent; m'en vaitx a la fonda, prenc un cuarto, me llev sa pòls des camí y m'en vaitx a passetjá un pòch per la vila y a veure uns quants coneguts qu'allá tench; passetjant, passetjant, vaitx pará per sa plassa, y davant sa casa de la vila vaitx veure qu'hey havia un cadafal y que per ses finestres hey havia banderes gròsses com a penons, p'en terra murtra, uns quants palos apareyats per posarhi fòchs artificials, y una cucaña amb un raòl penjat, ahont un hòmo s'hi comensava a enfilá com si fós una monèya. Seguint la vòlta em vaitx trobá altre vegada a sa Bassa, y amb gran sorpresa vaitx veure qu'amb so pòch temps que feya que n'havia passat (pues total eran dues hòres) una casa de comèrs de Palma qu'allá hey té una Sucursal, havia axecat un arch de murtra alegòrich a sa fira y dedicantlò al pòble de Manacor puis demunt ell y a n'es lloch de preferència hey campeavan ses armes d'aquest important pòble.

Vaitx seguí sa vòlta y m'en vaitx aná a la fonda a sopá per després tornarmen a veure es fòchs y sentí tocá sa música, lo qual me divertí puis els primés foren hòns y sa segona mos tocá unes quantes pessas qu' a la veritat (y no s'en ofenga es séu señó directó) estava un poquet desafinada.

A la fi tocaren les deù y m'en vaitx aná a dormí deixant encara a la gent que se divertia puis sa festa durá fins devés mitja nit.

Es diá siguent, demàinet, me vaitx axecá y m'en vaitx aná a l'Iglesia (després d'havé berrenat y dat mitja vòlta per la vila) ahont se celebrava sa festa de Santa Bárbara, y vaitx sentí sa missa d'En Mercadante qu'amb bastant de acèrt se cantá, no sé si per músichs ó aficionats des pòble ó per músichs qu'haguessen vengut de Ciutat.

Com vaitx sortí eran devés la una y m'en vaitx aná a la fonda, ahont hey havían arribat amb so *tren* de les deù bastants de passatgers de Ciutat y altres pòbles.

A s' hora des diná vaitx sentí parlá sobre s'animació de sa fira, que per essé sa de ménos importància va está bé, puis sabèm que molts d'industrials de sa població y molts d'ambulants y marxandos en quedaren bastant satisfets.

Es capvespre vaitx sortí per firá uns quants objèctes qu'havia de du á un parey d'amigues ciutadanes y me vaitx podé convence de lo animat que tot allò estava, puis es carrés anavan plens de gom en gom y sa gent a molts de punts se sempenteljava per poré passá.

A sa Bassa era es punt ahont estava mes animat, puis ademés d'haverhi molts d'ambulants s'hi tròban totes ses botigues més nòves y elegants de Manacor, tals com sa de paños d'En Pèp Sanchez, sa de lampareria y quincalleria del señó Bonnin, y sa d'articles d'escritòri d'els Hereus de Don Gabriel Rotger.

Es dueños d'aquesta darrera tenda principalment, se varen lluhí, pues essent sa primera

fira que se feya d'es que son a n'es pòble, volgueren celebrarla dedicantli s'arcada de que ja li he parlat, la qual iluminaren en sa nit amb globos de coló a la veneciana, y es decapvespre amollaren un globo de colós el que tengué sa desgracia de cremarsé y no arribá a pòrt.

Vuy contarli un fét que vaitx presenciá y que mereix qu'es publiqui pues axí ses dignes autoritats de aquest pòble no l'ignorarán y una altre vegada si no heu pòren evitá, al ménos hey posarán el séu correctiu.

Estant amollant es globo es vent el fé aná al mitx de sa plassa ahont hey havia uns hòms que tenían una estesa d'òlles y grexoneres de terra; com sa gent estava arremolinada devora els que l'amollaren, y no hey havia cap municipal qu'hey posás ordre pues tots brillavan per sa séua ausència, mirant es globo y no mirant allá ahont posavan es pèu algunes persones sense volerhó fé, romperen un parey d'òlles y plats, y jò vaitx veure y no es que mo hajan contat com s'homo a ne qui heu havían romput comensá a tirá plats, grexoneres y òlles a sa gent y volgué que Deu fés es miracle que a ningú aplegás pe's cap, pues amb tal furia y barbarie los ho tirava, que si a qualcú l'em-bòlica es segú que no heu hauria tornat a contá may més pues l'hauria deixat estés.

Sí, pòbre ignorant, me atrevesch a indicá a n'es digne Batle de Manacor que a un'altre fira procuri tení mes vigilància a fi de que no se reproduhescan fets com aquests que si aquest pich no va essé rès, perque Deu volgué, perillava haverhi desgracies personals.

Es vespre se repetiren es fòchs, se amollaren uns quants globos més y se música mos va dexá sentí altre vegada es séus àcordes, sense que hey hagués que jò sápigá cap brega ni disgust en tot es pòble.

M'en vaitx aná a dormí content d'havé passat un dia amb tant de gust y animació y dispòst a sa primera fira qu'hey tornás havé a tornarhi, pues sé de bona tinta que molts d'industrials que adornaren ses fatxades des séu establiment y es carrés, seguirán s'etxemple qu'els Hereus de D. Gabriel Rotger han dat de adorná sa fatxada de sa seua; de mòdo que 'n anuncia ses fires de Manacor podrán anunciá ses fires y festes y en efecte heu serán, logrant es Manacorins lo qu' a Palma no hem pogut lográ, pe sa pòca indiferència de molts d'industrials ó bé pe sa pòca protecció qu'amb aquest assumto han desplegat ses autoritats.

De vostè affm. y S. S. ignorant de tres sòles  
PAU PERE PIFOL.

## CRIDES.

### GLOBOS

per Fires, Festes y altres divertiments.

A sa Papeleria de Can Tous en trobarán desde 2 y mitx a 50 pams d'alsada, a n'es prèus de 1 y mitx a 200 reales.

A sa mateixa tende se fa liquidació de *plomas y rams* per adorná capells amb una gran rebaixa de prèus.

14.-Plassa de Cort.-14.

### PÀGESOS.

¿No anau per beure a cercá s'aygo milló de la vila? ydò per fumá puesto que es milló, heu de cercá es llibret de fumá de

**PAPE TABACH** (MARCA NEGRETA) que se ven a s'acreditat Establiment de sa Viuda Planells, Sindicat, 59, Palma.

## PERROS-FUYES.

SOLUCIONS Á LO DES NÚMERO PASSAT.

GEROGLIFICH.—*Còm mes esper mes me desesper.*  
SEMBLANSES.—1. *En que dona puñades.*  
2. *En que se cercan.*  
3. *En que están tancats.*  
4. *En que tornan vermeyes.*

TRIANGUL....—*Castañer-Castañe-Castañ-Casta-Cast-Cas-Ca-C.*

XARADA.....—*La-pis.*

CAVILACIÓ.....—*Bisquerria.*

FUGA.....—*Mal qui fa, mal qui no fa,  
Mal qui diu, mal qui no diu,  
Mal qui plòra, mal qui riu,  
Y axí mal per tot hey ha.*

ENDEVINAYA.—*Un fas.*

## GEROGLIFICH.

D. X É X =  :: Prats



ECSEMÉ.

## SEMBLANSES.

1. ¿En que s'assembla una corriada de tòros a una societat de crèdit?
2. ¿Y un torero a n'es temps?
3. ¿Y un picadó a unes cases véyes?
4. ¿Y un primé espasa a n'es còlera-morbo?

MESTRE GRINOS.

## TRIANGUL DE PARAULES.

Ompli aquests pichs amb lletres que lletgides diagonalment y de través, digan: sa 1.<sup>a</sup> retxa, es nòm d'un carré de Ciutat; sa 2.<sup>a</sup>, paraula valenciana; sa 3.<sup>a</sup>, un edifici ahont hey habitan hòms; sa 4.<sup>a</sup>, una plassa; sa 5.<sup>a</sup>, lo que tenen ses figueres; sa 6.<sup>a</sup>, lo que tench jò, y sa 7.<sup>a</sup>, una lletra.

ECSEMÉ.

## XARADA

Primera es un animal  
Qu'es per ecsés cantadó;  
Segona una interjecció  
Mallorquina y usual;  
Es tot mòble de metal  
Tanca y òbri amb gran primó.

MESTRE GRINOS.

## CAVILACIÓ.

### LA MARÓ

Compòndre amb aquestes lletres un llinatge.  
ELL.

## FUGA DE VOCALS.

S.nt V.c.ns q.. .r. s.b.t  
V. d. q.. t.mps v.ndr..  
Q.. s. d.n. c.rc.r..  
. s' h.m. y j. .s v.ng.t

## ENDEVINAYA.

Vestit de pell d'animal  
Y a vegades despuyat  
Sempre dich la veritat.  
¿Quants de pichs estich tancat  
Sens havé fet ningun mal!!

MESTRE GRINOS.

(Ses solucions dissapte qui vé si som vius.)

7 JUÑY DE 1884

Estampa d'En Pere J. Gelabert.